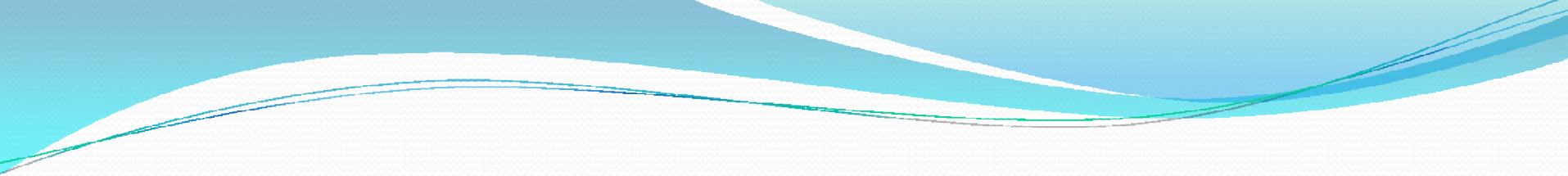

به نام خدا

تحلیل فضاهای شهری ➤

Analysis of urban space ➤

مکان =؟

فضا

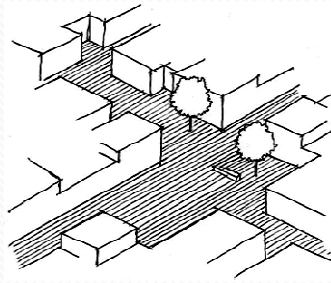
فضا+واقعہ (انسان-فعالیت)=مکان

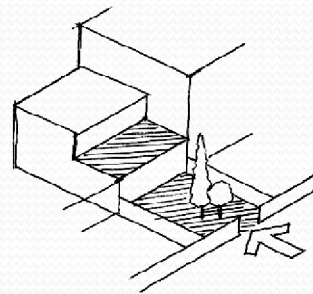
➤ مفهوم فضا

- فرهنگ انگلیسی آکسفورد دست کم ۱۹ معنی برای این واژه می آورد، که از جمله می توان به اینها اشاره کرد: "گستره ای پیوسته که در آن اشیا وجود دارند و حرکت می کنند"، "مقداری از یک منطقه که چیز خاصی آن را اشغال می کند یا برای هدف خاصی در اختیار گرفته شده است" و "فاصله میان نقاط و اشیا".
- فضا گسترده ای است پیوسته که در آن اشیا وجود دارند و حرکت می کنند

➤ گونه بندی قضا در شهر

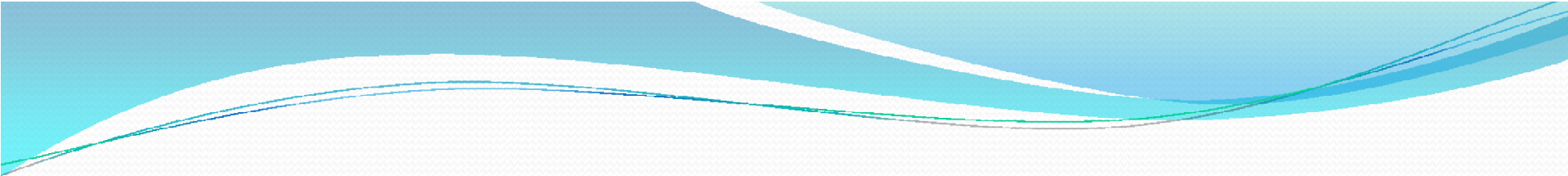
● فضاهای عمومی

● فضاهای خصوصی

● فضاهای نیمه عمومی و نیمه خصوصی

فضای شهری؟؟؟

➤ فضاهای خصوصی

- آن بخش از فضاهای شهر که به صورت خصوصی توسط اشخاص تحت تصرف یا تملک قرار گرفته و مورد استفاده قرار می گیرد.
- فضاهایی چون خانه های مسکونی، حیاطها و باغ های خصوصی از این جمله اند. {لازم به ذکر است که آن بخش از فضاهای خصوصی که از فضاهای عمومی قابل رؤیت می باشند بخشی از فضای عمومی به حساب می آیند.}

➤ فضاهای نیمه عمومی و نیمه خصوصی

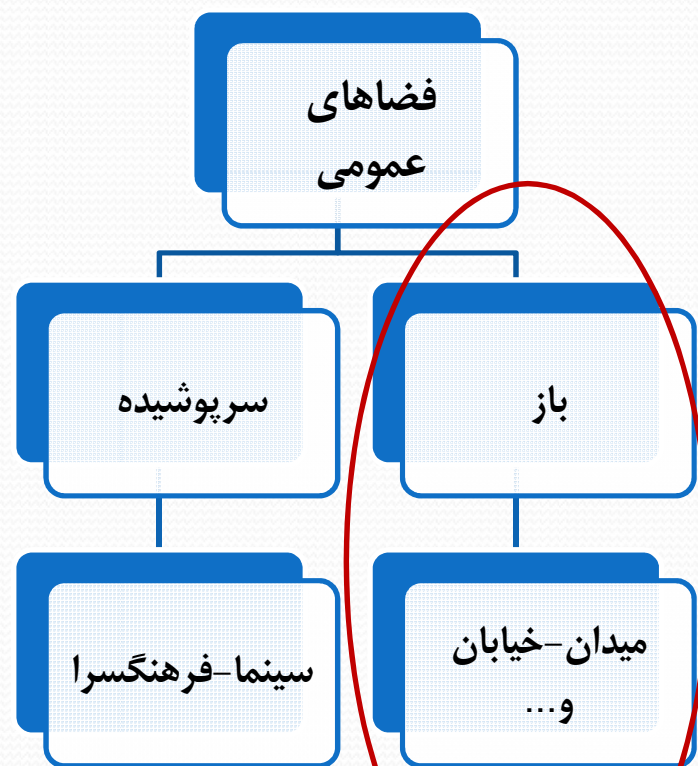
- آن دسته از فضاهای موجود در شهر که به علت محدودیت در هدف و کاربری آن توسط گروهی خاص از افراد مورد استفاده قرار می گیرند. فضاهایی چون مجتمع های مسکونی، محوطه های آنان، ورزشگاه ها و نمایشگاه ها.

➤ فضاهای عمومی (public space)

- فضاهای عمومی آن دسته از فضاها می باشند که " عموم شهروندان بدون نیاز به کنترل و... حق ورود و حضور در آنان را دارند فضاهایی چون خیابان ها، پارکها، میادین، بازارها و مساجد. این دسته از فضاها به واسطه مقیاس عملکردی و همچنین طیف متنوع و گسترده مخاطبین خود دارای بیشترین سهم در حیات جمعی شهروندان می باشند."

فضای شهری

- فضاهای عمومی نیز به دو گروه باز و سرپوشیده تقسیم می گردند. فضاهای باز مانند میدان، خیابان و ... و فضاهای سرپوشیده شامل سینما، تئاتر، فرهنگسرا و ... می باشند. گروه اول عمومی ترین و تأثیر گذارترین نوع فضاها می باشند که در تعامل فرهنگی نقش اصلی را بازی میکنند. این گونه فضاهای باز را فضای شهری می نامند. نقش فضاهای شهری در تعامل فرهنگی چنان بارز است که شاید بتوان ادعا کرد که مهم ترین فضاهای فرهنگی یک جامعه می باشند.

➤ فضاهای شهری

- ریچارد راجرز فضای شهری را این چنین می داند فضای شهری بخش هایی از بافت شهری است که عموم مردم به آن دسترسی فیزیکی و بصری دارند و بستری است برای فعالیتهای انسان و برقراری تعاملات اجتماعی. به عنوان مثال خیابانها، میادین و سایر مسیرهایی که دیگران حق عبور از آنها را دارند و سایر فضاهایی که دسترسی مردم در آن آزاد بوده و واسطه ای برای برقراری ارتباط با افراد جدید و کسانی که می شناسیم یا نمی شناسیم، فضاهای شهری محسوب می شوند

- سه شاخص اصلی فضاهای شهری در عرصه عمومی شهر عبارتند از:
عمومی بودن فضا، باز بودن آن و برقراری تعاملات اجتماعی در فضا.

● با توجه به مجموع تعاریف ارائه شده در خصوص مفهوم فضای شهری، سه شاخص اصلی برای تشخیص فضاهای شهری در عرصه عمومی شهر در اختیارمان قرار می گیرد. عمومی بودن فضا، باز بودن آن و برقراری تعاملات اجتماعی در فضا.

● بر این اساس غالب فضاهای باز عمومی شهری را به دسته های زیر می توان تقسیم نمود:

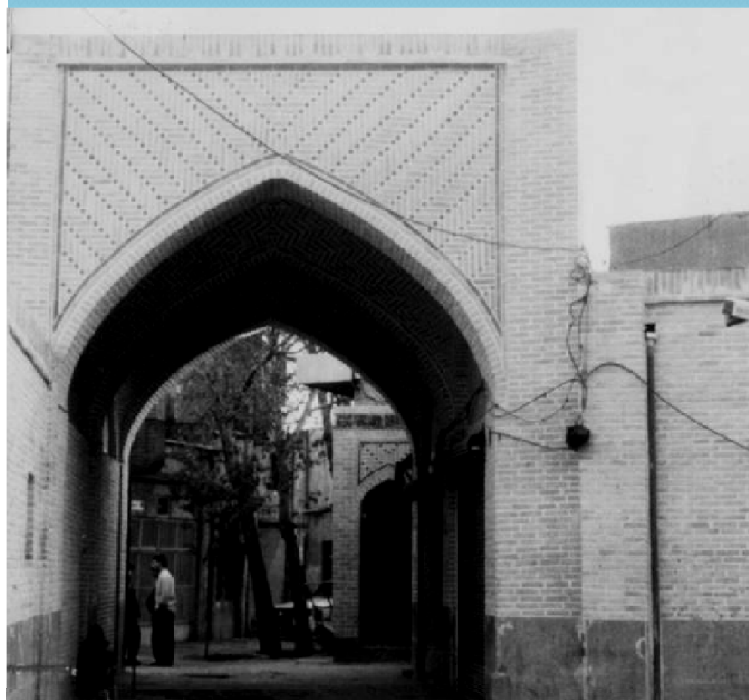
● ۱- ورودی شهر ۲- گره ها ۳- مسیرها ۴- پارک های محلی و شهری ۵- حاشیه رود، دریا و دریاچه ۶- پله های شهری و محلی ۷- صحن مساجد جامع و عمومی ۸- صحن مراکز تجاری و راسته های بازار

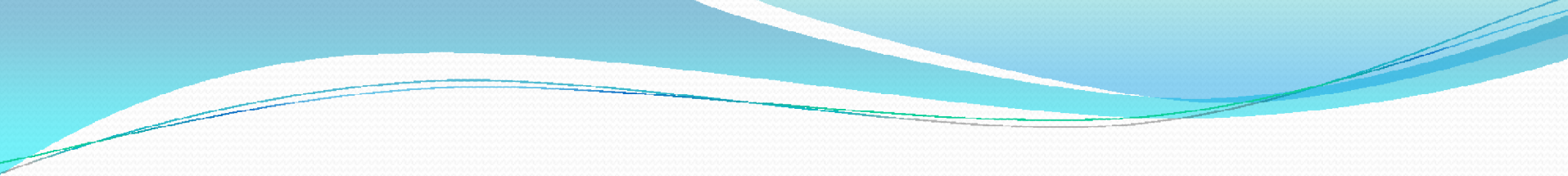
ورودی

ورودی هر فضا اولین مکانی است که با حضور در آن خصوصیات کلی فضا، آداب ورود، حد خصوصی و عمومی بودن و سایر ویژگی‌های فضا کشف می‌شود.

- این در حال است که نحوه ورود به هر فضا، یا به عبارتی ورودی هر فضا، همواره در ذهن افراد جایگاه ویژه‌ای دارد. ورودی هر فضا، اولین مکانی است که با حضور در آن خصوصیات کلی فضا، آداب ورود، حد خصوصی و عمومی بودن و سایر ویژگی‌های فضا کشف می‌شود. به واقع با تمهید ورودی برای روی یک فضا (خواه یک شهر خواه یک محله یا یک بنا)، آن فضا برای ساکنانش هویت می‌یابد، تقویت می‌شود، نشانه‌گذاری شده و زنده‌تر نمایان می‌گردد

- ورودی بیش از هر چیزی، مفصلی برای اتصال دو مکان است و نه تیغه‌ای برای تفکیک دو فضا. اتصال دو مکان نیز تنها از طریق یک فضای واجد حس مکان، امکان‌پذیر است.

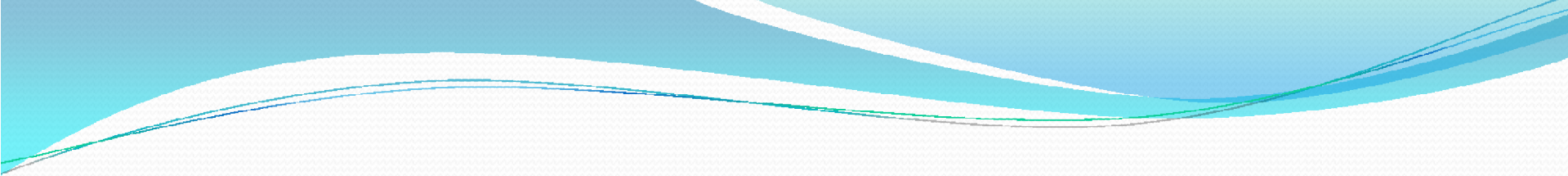

انواع ورودی

- ورودی شهر

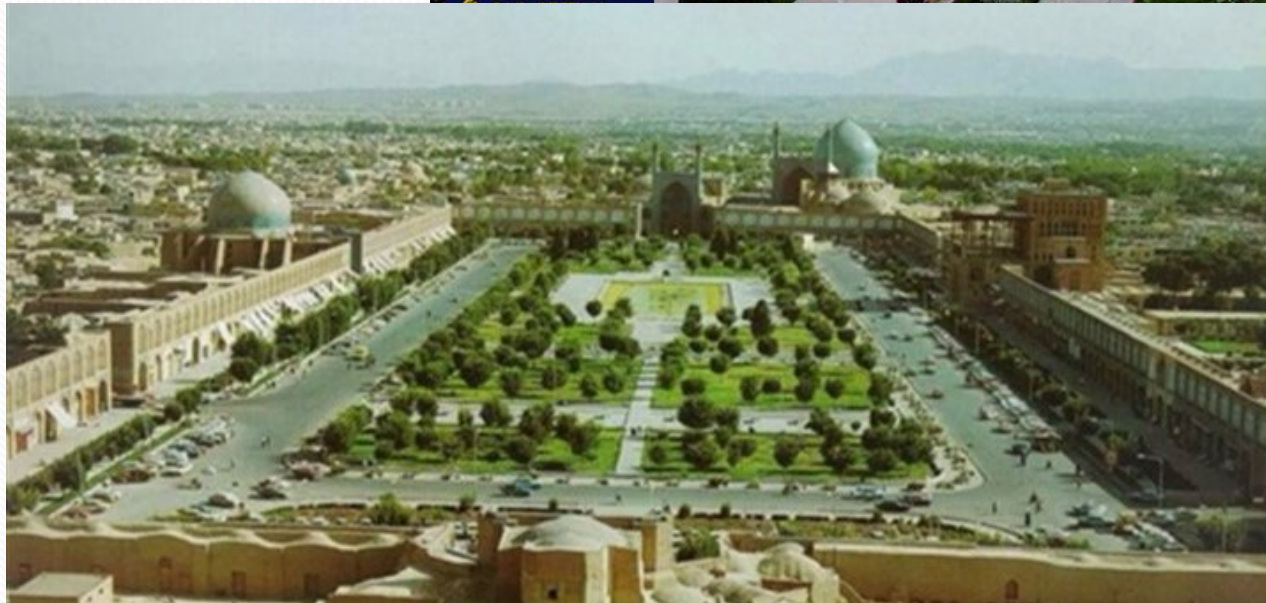
- ورودی محله

[illegible]

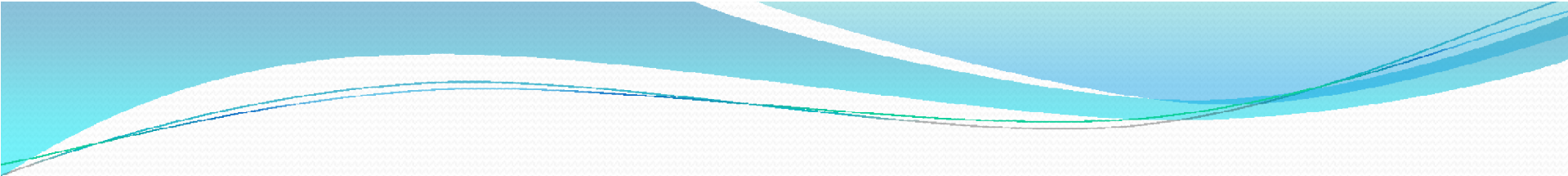

گره-میدان

- میدان شهری
- میدان محلی
- میدان تشریفاتی
- فلکه

[illegible]

انواع مسیر

- خیابان شهری
- خیابان محلی
- بولوار
- کوچه و بن بست
- پیاده راه
- خیابان عبوری
- بزرگراه

خیابان شهری

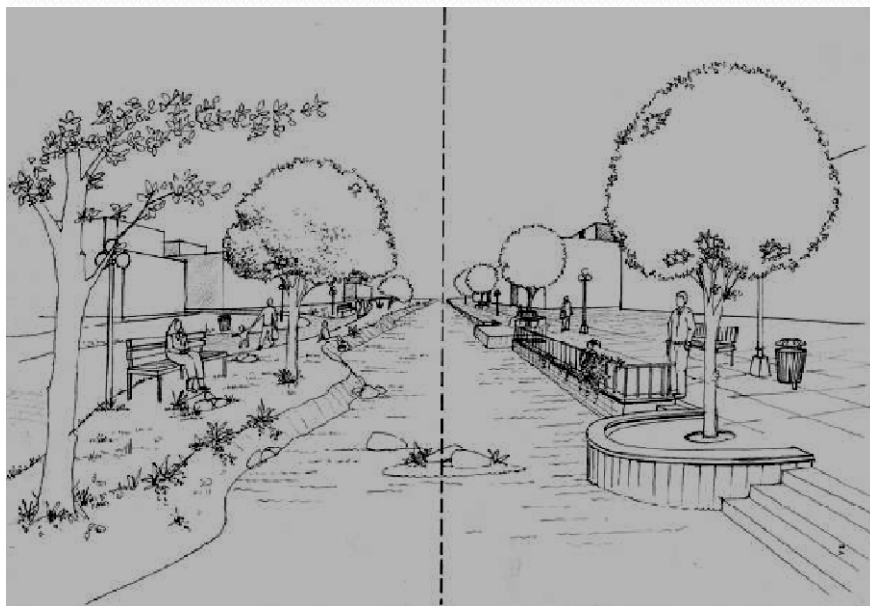
بولوار

خیابان
محلی

ساحل و کناره

هر جا آب به نحوی در شهر امکان تجلی می‌یابد، همواره نقش بارزی در جذب مردم همان شهر یا مسافirin ایفای کند. این تجلی معمولاً به صورت رودی است که از میان شهر می‌گذرد و یا دریا، دریاچه یا خلیجی که در مجاورت شهر گسترده شده است. هر یک از این دو حالت تأثیر بسزایی در چهرهٔ بسیاری از شهرهای مهم دنیا داشته است. بطوریکه لبهٔ آب در تصویر ذهنی شهروندان یا مسافirin از آن شهر به عنوان عنصری شاخص، نقشی کلیدی ایفا نموده است. لبهٔ آبها نیز می‌تواند بستر اتفاقات زیادی در سطح شهر یا مقیاس محلی باشد. عناصری نظیر پل‌ها و اسکله‌ها که در ارتباط با این لبه‌ها و آب مجاور آنها به وجود می‌آیند نیز از همین پتانسیل برخوردارند

[illegible]

پله شهری - پله محلی

